

GEMEENTE EZINGE

Aan

de Heer Hoofddirecteur van de

Rijksdienst voor de monumentenzorg,

Balen van Ambopplein 2,

Voorburg.

No.

EZINGE, 3 april 1964.

Antwoord op schrijven van

betreffende restauratie molen te Gernwerd.

Hierbij hebben wij de eer U in tweevoud te doen toekomen een bestek met begroting van kosten voor de restauratie van de voormalige korenmolen in het dorp Gernwerd aan het Reitdiep.

Ter toelichting delen wij U het volgende mede.

De onderwerpelijke molen, waaraan door de provinciale Groningse molencommissie de hoogste waarderingsgraad is toegekend, is al ettelijke jaren sterk in verval. Bij gebreke van een passende bestemming is een plan tot verbetering indertijd aangehouden. Omdat eerslang toch iets met de molen zou moeten gebeuren (hetzij restauratie, hetzij afbreuk) heeft de gemeenteraad al weer enkele jaren geleden uit een onverdeelde boedel de molen voor f. 1.000,- aangekocht. Zij was toen al zeer geruime/niet meer in gebruik.

/tijd

In het kader van de ontwikkeling van de recreatie langs het Reitdiep is voor het dorpje Gernwerd een plan uitgewerkt, waarbij nabij de molen aan de Reitdiepoever een aanlegplaats voor pleziervaertuigen met speelweide e.d. wordt geprojecteerd. De molen kan in dit geheel een aanvaardbare en nuttige plaats krijgen als kleed- en weggelegenheden, dagverblijf, mogelijk overnachtingsgelegenheden voor watersporters, toko, e.d. Met het oog hierop is in het inmiddels door Gedeputeerde Staten van Groningen aangevraagd en aan het Incoret toegezonden recreatieplan een post voor restauratie en inrichting van de molen opgenomen.

Naar wij zijn ingelicht is het evenwel raadzaam voor de restauratie van de molen als zodanig een afzonderlijk plan in te dienen en door de deskundige belanghebbende instanties te laten beoordelen. Om die reden is door onze gemeente-archief in nieuw overleg met technische leden van de provinciale Groningse molencommissie het bijgaande plan met kostenbegroting uitgewerkt.

Wij hebben het plan heden aan Gedeputeerde Staten van Groningen en aan de provinciale molencommissie toegezonden. In aansluiting hierop verzoeken wij ons het plan eveneens aan U toe te zenden.

Met het oog op de zeer omvangrijke taak, waarvoor deze kleine gemeente is gesteld op het stuk van monumenten-

M/36 232-64

GEMEENTE EZINGE

zorg (verschillende middeleeuwse kerken; landgoed Allersms) ligt het voor de hand, dat uitvoering van de restauratieplannen voor de onderwerpelijke molen slechts mogelijk zal zijn, indien door vergaande medewerking van hoger gezag een voldoende financiële basis wordt geschapen.

Wij verzoeken ons in dit verband nog op te merken, dat gedurende de bezettingstijd een bescheiden restauratie van dezelfde molen (toen nog in exploitatie bij de molenaar Rijzinge) is uitgevoerd met subsidie van Rijk, provincie, particulieren en vooral ook vele dorpelingen. Omdat de molen zeer spoedig deerne - na het overlijden van Rijzinge - weer sterk in verval is geraakt en bovendien de ingezetenen van Garnwerd onlangs - naar U bekend is - zijn gepleetst voor de noodzaak van een verhoging van verbeteringswerkzaamheden van de oude middeleeuwse kerk in hun dorpje (bij onderhoudswerken aan het koor zijn oude metselfiguren te voorschijn gekomen), mag niet worden verwacht, dat vanuit het dorp en ingezetenen bijdragen voor de molenrestauratie aan de gemeente Ezinge zullen worden verleend. Ook uit de exploitatie van de molen in het verband van het recreatieplan zullen geen beten ter financiering van de restauratiekosten verwacht mogen worden, aangezien die beten volledig nodig zijn voor gedeeltelijke dekking van kosten van de aanlegplaats, boordvoorzieningen, inrichting e.d. Beleefd verzoeken wij U op grond van het vorenstaande te toekenning van een zo hoog mogelijk rijkssubsidie ten behoeve van de noodzakelijke molenrestauratie wel te willen bevorderen.

Burgemeester en wethouders van Ezinge,

Handwritten notes and bleed-through from the reverse side of the page, including phrases like 'Wij hebben het plan...', 'de provinciale molencommissie...', and 'in aanvulling hierop verzoeken wij...'

Handwritten notes at the bottom of the page, including 'Mr. 122-14'.

8

BEGROTING van de restauratie van de korenmolen "de Meeuw"
te Garnwerd, behorende bij het bestek en de
technische omschrijving.

Nieuwe stelling	f. 6000,-
Kap, 2 voeghouten	600,-
Korte spruit	300,-
Lange spruit	500,-
Roostermantjes en spantring	200,-
Windpeluw	300,-
Voor- en achter gevel	100,-
Spanten regels en stormbalk met kalf	200,-
Kleedhout	700,-
Vangstok en ketting	100,-
arbeidslonen	3000,-
lassen aan achtkant stijl	400,-
nieuwe kruisen	400,-
8 uittimmermantjes	150,-
4 ramen met omlijsting	200,-
8 rietborden	120,-
4 boven tafelmenten	280,-
bekleding achtkant en kroonlijst	3500,-
1 roede herstellen	1000,-
1 nieuwe roede (zie bestek)	4800,-
1 nieuwe steenzolder	800,-
1 nieuwe stellingzolder	800,-
herstel kap en takradzolder	300,-
3 trappen met leuning	550,-
maalstoel	200,-
gaande werk	100,-
bliksemafleider	1000,-
verven en teren	2000,-
	<hr/>
	28400,-
onvoorzien	2600,-
	<hr/>
Totaal MOLENMAKERSWERK	f. 31000,-
Fundering	2000,-
Herstel metselwerk (incl. steigerwerk)	2600,-
Nieuw metselwerk onder achtkant	800,-
Binnensluiting van gew. beton	1800,-
Ramen, deuren en kozijnen (incl. hang & sluitwerk)	1700,-
Treppen naar pak- en stellingzolder	400,-
Nieuwe pakzolder	1200,-
Herstel beg. grond vloer	600,-
Smeedwerk	200,-
Conserveringswerk	700,-
Sloopwerk	300,-
	<hr/>
	12300,-
Onvoorzien	1700,-
	<hr/>
Totaal AANNEMERSWERK	f. 14000,-
	<hr/>
Totaal gehele restauratie	f. 45000,-

Winsum, 20 maart 1964

232-64 M/36

BESTEK en VOORWAARDEN

voor het herstellen van de pel- en korenmolen te Garnwerd gem. Ezinge.

Opdrachtgeefster: Het gemeentebestuur van Ezinge.

Architect: H.Lanting, Directeur gemeentewerken van Eenrum, Ezinge en Winsum Gn.

Directie: Directeur gemeentewerken ~~en de technische commissie van de Groninger Molencommissie.~~

Inlichtingen: worden verstrekt op het bureau gemeentewerken te Winsum en door de deskundige van de Groninger Molencommissie, de heer R.Streuper, Lange leegte 28, Veendam.

Nota van inlichtingen: wordt drie dagen vóór de aanbesteding vastgesteld en is vanaf die datum ter lezing op het kantoor van de directie tussen 10 en 12 uur op werkdagen.

Inschrijving: dient te geschieden op het bij dit bestek behorende biljet.

Inschrijvers: moeten bestekhouders zijn.

Aanbesteding:

N.B. Het Aanbestedingsreglement W.B. is van toepassing.

EERSTE AFDELING.

Administratieve bepalingen.

1. Van toepassing zijnde bepalingen.

a. Voorzover in dit bestek niet anders wordt bepaald zijn op dit werk van toepassing, al ware zij letterlijk in dit bestek opgenomen, de algemene bepalingen voor uitvoering van bouwwerken.

2. Oplevering van het werk.

Het werk moet worden opgeleverd 6 maanden na datum van gunning.

3. Betalingstermijnen.

De betaling geschiedt in termijnen, op vertoon van door de directie afgegeven certificate, als volgt:

1^e termijn 40% van de aannemingsom als het werk voor 50% is gevorderd.

2^e termijn 40% van de aannemingsom als het werk is voltooid.

3^e termijn 20% van de aannemingsom, 4 weken na totale oplevering.

TWEEDE AFDELING.

Voorschriften omtrent de uitvoering.

DERDE AFDELING.

Voorschriften omtrent bouwstoffen.

VIERDE AFDELING.

Beschrijving van het werk.

1. Herstel van het gedeelte beneden de stelling alsmede het stellingmuurtje met stellingdeuren en kozijnen zijn niet bij dit bestek inbegrepen.
2. De stelling. Het restant van de aanwezige stelling afbreken en vervangen door een geheel nieuwe stelling van eikenhouten liggers zwaar 10 x 12 cm, hoekliggers 10 x 14 cm. De binnensluiting van beton wordt door aanbesteder geplaatst. Buitensluitingen zwaar 12 x 18 cm, hoekplaten 6 x 65 mm lang 80 cm gevestigd met houtfretten 10 x 65 mm. Voor dekhout delen 3,3 x 20,5 cm. De sluiting van grenenhout. Stellingmantjes voor leuning 1m hoog, zwaar 6,5 x 11,5 cm, leuningschroten 1,9 x 11 cm, dekkers 3,3 x 13 cm. Lange schoren grenenhout zwaar 12 x 16 cm. Korte schoren van dezelfde houtsoort lang 3,40 m, zwaar 10 x 12 cm. Alle vuren-en grenenhout 2 x grondverven. Liggers en vloerdelen carbolineren, e.e.a. vóór het verwerken. Het gedeelte van de liggers buiten de sluiting verven. Al het gegrondverfd hout afschilderen met een prima lakverf in nader op te geven kleuren Lengtematen als bestaande.
3. Het achtkant. Het kleedhout afbreken, 4 achtkantstijlen lassen, 4 kruisen vernieuwen, 8 uittimmeringsmantjes vernieuwen, 15 cm langer dan de bestaande en 30 cm hoger plaatsen. 8 nieuwe rietborden 3,3 x 23 cm. 4 boven tafelen zonodig vernieuwen. Het achtkant opnieuw bekleden in potdekselverband met delen 2,8 x 20,5 cm. Deze delen goed droog en zonder scheuren aan de binnenzijde geschaafd. Waar de delen op elkaar komen eerst grondverven. Op de hoeken bladlood van 12 cm breed. 4 nieuwe ramen met omlijsting.
4. De roeden. De buitenroede 1m uit de as laten zakken. Het gedeelte dat in de as zit, roestvrij maken, goed meniën, en weer vast maken. Verder afwerken ingericht als zeilroede zonder kikkers, slinger en zeilklampen. Van de binnenroede de stroomlijnplaten afnemen. Verder bewerken alé van de binnenroede is omschreven. In beide roeden de bussen voor de hekstocken zonodig vernieuwen. Als na het wegnemen van de stroomlijnplaten mocht blijken dat herstel van de roedebalk niet meer verantwoord is, moet deze door een nieuwe stalen roede worden vervangen. Hiervoor moet een stelpost van f. 3.000,— in de begroting worden opgenomen.
5. Binnenwerk. De stellingzolder vernieuwen van 25 mm g.g. De aanwezige zeeg moet worden verwijderd. Waar nieuwe vloerliggers gelegd moeten worden, kunnen daarvoor onderdelen van de oude stelling worden gebruikt. De steenzolder ondergaat dezelfde behandeling als bij de stellingzolder is omschreven, De maalsteen weer voorzien van car-schoen en deksel en voor het malen geschikt maken. De meelpijp zodanig bevestigen, dat ze gemakkelijk kan worden weggenomen. Takrad en kapzolder herstellen met vloerhout van dezelfde dikte als bestaande.

6. Trappen. De trappen in de molen vervangen door nieuwe van voldoende zwaarte met stevige leuning en zo groot mogelijke aantrede.
7. De gaande werken in zodanige staat te maken dat met de molen gewerkt kan worden.
8. Bliksembeveiliging. Voor bliksembeveiliging aan alle roedeinden een spits van platina of roestvrij staal. Vanaf de aspen langs de staart een koperiraad tot 50 cm boven de stelling. Rond de stellingmuur ,4 cm vanaf de muur , een koperen draadleiding, verder geleid aan het muurwerk tot 50 cm beneden de laagst mogelijke grondwaterstand. Voor aansluiting een kabel met 2 koppelingen.
9. Verf en teerwerken. Achtkant en kapbekleding carbolineren. Al het overige houtwerk 2 x gronden met olieverb. Alwerken met een prima lakverb in de gebruikelijke kleuren.
10. Al het overblijvend materiaal is eigendom van de met het herstel belaste molenbouwer.

Winsum, 20 maart 1964

T E C H N I S C H E   O M S C H R I J V I N G

van de herstelwerkzaamheden aan de molen "de Meeuw" te Garnwerd.

1. Algemeen.

De werkzaamheden omvatten herstel van het gedeelte beneden de stelling, alsmede de stellingmuur met de stellingdeuren en kozijnen.

2. De fundering.

Op aanwys van de direktie de fundering te ontgraven en ter versterking een gew. betonnen ringbalk te maken volgens nader te verstrekken detailtekeningen.

3. Metselwerk.

Het bestaande metselwerk waar nodig opnieuw invoegen en gescheurde stenen vervangen door gave oude stenen. De stellingmuur te verhogen met 5 lagen metselwerk in bijpassende kleur en formaat ter dikte van de muur.

4. De binnensluiting van gew. beton te maken volgens detailtekening.
De slechte ondereinden van de kapbeneden te vervangen door betonnen opzetstukken.

5. Kozijnen, ramen en deuren.

Te rekenen op vervangen van de bestaande raam- en deurkozijnen, alsmede de ramen en de deuren.

Dit alles te maken volgens te verstrekken detailtekeningen. De raam- en deurkozijnen te maken van 1e klas grenenhout. De verbindingen uit te voeren met gesloten pen en gat en op te sluiten met eiken wiggen en lijvige loodmenie.

De deuren en ramen te maken van 1e klas vurenhout, af te hangen en sluitend te maken met door de direktie te bepalen materialen.

6. De trappen naar pakzolder en stellingzolder vervangen door nieuwe van voldoende zwaarte met stevige leuning en zo groot mogelijke aantrede.

7. De pakzolder herstellen met hout van dezelfde zwaarte. De vloer liggers op deugdelijkheid te controleren en eventueel herstellen. Zo nodig bij de opleggingen sleutelstukken aanbrengen van beton en met een ijzeren bout aan de vloerbalk te koppelen.

8. De begane grond vloer te herstellen in dezelfde materialen en vlak op te leveren.

9. IJzerwerk. Waar nodig ankers, strippen en bouten aanbrengen.

10. Al het houtwerk voor kozijnen, ramen, deuren en vloeren dient in de werkplaats 1x voorbehandeld te worden met Garantor. Daar waar hout in aanraking komt met metselwerk of beton dit 2x te meniën.

11. Het nodige sloopwerk te verrichten. De afkomende materialen zo ver niet meer te gebruiken worden eigendom van de aannemer.

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. 5232

BIJLAGEN { terug 3
          { nieuw -

GRONINGEN, 15 juni 1964.

Martinikerkhof 12

verzonden: 17 jun. 1964

Bericht op kantbesch. ged.staten
d.d. 13 april 1964 nr. 6904, 1e afd.

ONDERWERP: restauratie windkorenmolen,
te Garnwerd.

Bij het met de nevenvermelde kantbeschikking hierbij teruggaande schrijven zenden burgemeester en wethouders van de gemeente Ezinge een bestek met begroting van kosten in voor de restauratie van de windkorenmolen te Garnwerd. Ter toelichting wordt nog het volgende medegedeeld.

De onderwerpelijke molen is enkele jaren geleden aangekocht om te worden ingepast in het recreatieplan voor Garnwerd en omgeving. Aan de molen, die reeds jaren buiten gebruik is, is in dit plan de functie van dagverblijf toegedacht.

De overgelegde kostenbegroting voor het molenmakerswerk is door de gemeente-architect in overleg met de technische commissie opgemaakt. Het aannemerswerk is door de gemeente-architect alleen begroot.

Verzocht wordt te willen bevorderen dat voor de uitvoering van even genoemde restauratie de nodige subsidies worden toegekend.

Naar aanleiding van het vorenstaande delen wij u het volgende mede.

Volgens de inventarisatielijst van windmolens in de provincie Groningen, is de onderhavige molen als "te behouden" geklasseerd. Het behoud van deze molen dient ons insziens dan ook in alle opzichten te worden nagestreefd.

Met de bestemming welke men aan de molen denkt te geven kan gezien de plaatselijke omstandigheden wel worden ingestemd. Of het plan op korte termijn tot uitvoering zal komen, kunnen wij echter niet beoordelen.

Aan

de heer secretaris van de
Prov. Gron. Molencommissie,
B. Jongsma,
Provinciehuis,

GRONINGEN

typ.S
coll.du

Provinciale Waterstaat -2- Groningen

Het lijkt ons dan ook aangewezen het gebruikelijke subsidie van 10 % alleen in principe toe te zeggen.

De begroting en het bestek geven ons geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Wij geven u in overweging gedeputeerde staten als voren aangegeven te berichten.

Namens de technische commissie,
de hoofdingenieur van de
provinciale waterstaat:

[Handwritten signature]

BLIJDEN
17 Jun 1914

Aan
de heer secretaris van de
Proc. Gen. Waterstaat,
R. Jansen,
Provinciale
Groningen

RIJKSDIENST VOOR DE MONUMENTENZORG

BALEN VAN ANDELPLEIN 2

VOORBURG

TELEFOON 070 - 81 45 91

★

Nr. 135.276

Bericht op

VOORBURG, 12 augustus 1964.

Verzoeken per brief één onderwerp te behandelen

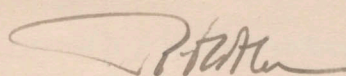
Onderwerp: Restauratie korenmolen
te Garnwerd (gem. Ezinge).

Bijlagen:

Naar aanleiding van Uw mij d.d. 23 juli j.l. uitgebrachte advies inzake de restauratie van de korenmolen te Garnwerd, moge ik U verzoeken mij alsnog omtrent het volgende te willen inlichten:

1. hoe wordt de molen inwendig gewijzigd;
2. welke wijziging ondergaat eventueel het uiterlijk van de molen;
3. hoeveel betaalt Incoret bij de herstel- en in de inrichtingskosten;
4. welke molenmaker zal met het molenmakerswerk worden belast.

DE HOOFDDIRECTEUR VAN DE RIJKSDIENST VOOR DE
MONUMENTENZORG,

(mr. R. Hotke)

- * geen inw. wijziging
- * geen wijz. uiterlijk
- * niets
- * wordt nog aangevraagd.

Aan:

De Provinciale Groninger Molencommissie

Martinikerk 14

GRONINGEN.

6904/55, 1e afdeling.

Aan burgemeester en wethouders
der gemeente
Ezinge.

brief van 3 april 1964.

Restauratiekosten windkorenmolen
te Garnwerd.

11 augustus 1964.

verzonden:

26 aug. 1964

In antwoord op uw terzijde aangehaalde brief delen wij u mede, dat wij bereid zijn in de kosten van restauratie van de windkorenmolen te Garnwerd een subsidie van 10% uit de provinciale kas te verlenen, voor zover in die kosten ook door het rijk wordt bijgedragen.

Wij verbinden aan dat subsidie de volgende voorwaarden:

1. op de provinciale bijdrage zal in mindering worden gebracht een eventueel terzake door de provinciale archeologische commissie toegekende of alsnog toe te kennen bijdrage;
2. de provinciale bijdrage zal moeten worden terugbetaald als de gemeente Ezinge of haar rechtverkrijgenden de molen niet op ter beoordeling van ons college bevredigende wijze onderhouden, zulks gedurende 10 jaren na de uitbetaling van het subsidie. Bij iedere achtereenvolgende, tijdens dat tijdvak plaats vindende verkoop van de molen moet de verdere nakoming van deze verplichting als uitdrukkelijke voorwaarde in de verschillende koopakten worden vastgelegd.

Wij verzoeken u ons mede te delen of u zich met deze voorwaarden kunt verenigen.

De gedeputeerde staten der
provincie Groningen:

get. C.L.W. Fock , voorzitter.

get. Hangelbroek , griffier.

Voor eensluidend afschrift:
De Griffier der Staten van Groningen,

Hauwens

Provinciale Molencommissie

Nr. 288/M36

AAN:

De Heer Hoofddirecteur van de
Rijksdienst voor de Monumentenzorg
Balen van Andelplein 2
V o o r b u r g

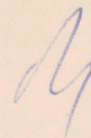
restauratie korenmolen
De Meeuw te Garnwerd,
gent. Ezinge

Groningen, 26 oktober 1964

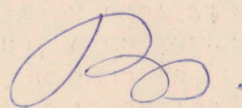
Ten antwoord op uw brief d.d. 12 augustus 1964, nr 135.276,
berichten wij u het volgende.

1. Zoals het plan thans is opgesteld wordt niet in een inwendige verbouwing voorzien;
2. de molen zal ten opzichte van zijn oorspronkelijke toestand ook uitwendig niet worden veranderd;
3. de Incoret betaalt bij de herstel- en in de inrichtingskosten geen bijdrage;
4. de molenmaker is nog niet bekend; het is niet uitgesloten dat een vijftal Groninger molenmakers gelegenheid wordt geboden in te schrijven.

Namens de Provinciale
Groninger Molencommissie,

(voorzitter)

(secretaris)